

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 542/2010-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 9. decembra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B., zastúpenej advokátom Mgr. J. H., B., vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ako aj práva na pokojné užívanie majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 14 CoE 247/2010 zo 7. septembra 2010 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 16. novembra 2010 doručená sťažnosť spoločnosti P., s. r. o., B. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“), ako aj práva na pokojné užívanie majetku zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o

ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 14 CoE 247/2010 zo 7. septembra 2010.

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na základe zmluvy o úvere z 10. januára 2005 sťažovateľka v postavení veriteľa poskytla dlžníkovi (ďalej aj „povinný“) úver v sume 663,88 €, pričom súčasťou tejto zmluvy o úvere bolo aj vyhlásenie dlžníka, že v prípade jeho omeškania sa so splácaním poskytnutého úveru splnomocňuje v zmluve o úvere už vopred uvedenú osobu (Mgr. T. K. – ďalej len „splnomocnenec“), aby v jeho mene spísal notársku zápisnicu o uznaní jeho dlhu s tým, že táto zápisnica bude spôsobilým exekučným titulom. Keďže dlžník sa omeškal so zaplatením dvoch splátok, splnomocnenec na základe dlžníkom udeleného splnomocnenia v zmluve o úvere spísal na notárskom úrade JUDr. O. Ď. notársku zápisnicu o uznaní jeho dlhu s tým, že túto potom ako exekučný titul predložila sťažovateľka exekútorovi, ktorý na základe tohto požiadal Okresný súd Lučenec (ďalej len „okresný súd“ alebo „exekučný súd“) o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie proti dlžníkovi. Na základe okresným súdom udeleného poverenia súdny exekútor začal 25. októbra 2005 exekučné konanie, avšak podaním doručeným okresnému súdu 17. júna 2010 súdny exekútor navrhol vyhlásiť exekúciu za neprípustnú. Na podklade tejto žiadosti okresný súd preskúmal opodstatnenosť exekučného konania, a teda aj exekučného titulu, pričom uznesením sp. zn. 13 Er 905/05 z 23. júna 2010 okresný súd exekučné konanie vyhlásil za neprípustné, a preto ho zastavil a sťažovateľke uložil zaplatiť súdnemu exekútorovi trovy konania. Okresný súd založil svoje rozhodnutie na konštatovaní o neplatnosti splnomocnenia udeleného dlžníkom splnomocnencovi priamo v úverovej zmluve, a to z viacerých dôvodov. Jedným z dôvodov bolo, že toto splnomocnenie na uznanie dlhu bolo dlžníkom udelené splnomocnencovi ešte v čase, keď jeho dlh z omeškania ešte neexistoval, t. j. dlžník sa vopred vzdal svojho práva na uznanie dlhu v čase, keď ešte nemal vedomosť o jeho prípadnom vzniku ani o jeho výške, takže toto splnomocnenie bolo neurčité a všeobecné. Okrem uvedeného okresný súd poukázal na to, že splnomocnenec v notárskej zápisnici o uznaní dlhu sám bez splnomocnenia dlžníkom (t. j. nad rámec splnomocnenia) určil lehotu, dokedy má byť uznaný dlh dlžníkom zaplatený, pričom v tejto súvislosti sa okresný súd zaoberal aj splnením zákonnej podmienky uvedenej

v § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorej zastupovať iného nemôže ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného. Vzhľadom na uvedené okresný súd poukázal na skutočnosť, že splnomocnenec v skutočnosti nehájil záujmy dlžníka, ktorý ho na uznanie dlhu splnomocnil, ale hájil skôr záujmy sťažovateľky ako veriteľa. Napokon okresný súd konštatoval, že ak je neplatné splnomocnenie, na základe ktorého bola spísaná notárska zápisnica, tak ani táto nemôže byť platná, a teda neexistuje spôsobilý exekučný titul, preto exekučné konanie vyhlásil za neprípustné a zastavil ho.

O odvolaní sťažovateľky rozhodol krajský súd, ktorý uznesením sp. zn. 14 CoE 247/2010 zo 7. septembra 2010 rozhodnutie okresného súdu o zastavení exekučného konania ako vecne správne potvrdil.

Podľa tvrdení sťažovateľky v sťažnosti podanej ústavnému súdu rozhodnutím krajského súdu bolo zasiahnuté do jej práva na spravodlivý súdny proces zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, pretože exekučné konanie bolo týmto rozhodnutím krajského súdu definitívne zastavené bez toho, aby krajský súd zohľadnil, že okresný súd toto exekučné konanie zastavil až po dodatočnom preskúmaní exekučného titulu, a to aj napriek tomu, že ho najprv na základe tohto istého exekučného titulu odobril vydaním poverenia na vykonanie exekúcie súdnemu exekútorovi. Podľa tvrdenia sťažovateľky rozhodnutím krajského súdu došlo aj k zásahu do jej vlastníckeho práva, pretože zastavením exekučného konania sa jej uprelo právo na majetok, na ktorý mala legitímny nárok, čím malo byť porušené jej právo podľa čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľka v sťažnosti okrem iného uviedla:

„... okresný súd vydal poverenie, t. j. riadne preskúmal exekučný titul pred vydaním poverenia na zahájenie exekúcie. Týmto svojím postupom okresným súd vytvoril sťažovateľovi i povinnému právnu istotu a súčasne legitímne očakávanie sťažovateľa užívať svoj majetok - pohľadávku posilnenú ochranou súdom v rámci dozoru nad núteným výkonom práva, tzv. exekúciou voči majetku povinného.

Okresný súd z podnetu exekútora zahájil konanie smerujúce k vyhláseniu exekúcie za neprípustnú, pričom pred zahájením tohto konania ani v jeho priebehu neposkytol priestor

účastníkom exekučného konania vyjadriť sa k zahájeniu konania o neprípustnosti exekúcie a jej následnému zastaveniu.

Okresný súd v priebehu konania na zastavenie exekúcie, ako vyplýva z odôvodnenia predmetného rozhodnutia opätovne preskúmal exekučný titul a súvisiace doklady najmä predmetnú zmluvu o úvere, t. j. vykonal dokazovanie. V priebehu tohto konania súd nedal priestor na vyjadrenie účastníkom konania k vykonaným dôkazom ani nedal možnosť navrhnúť nové dôkazy v tomto konaní, ktoré by zvrátili jeho rozhodnutie, t. j. vyhlásiť exekúciu za neprípustnú a následne zastaviť exekúciu. Táto skutočnosť je významným porušením povinnosti súdu oboznámiť účastníkov konania o vykonaných dôkazoch a možnosti účastníkov sa k týmto vyjadriť alebo navrhnúť nové dôkazy. ...

Na záver okresný súd a krajský súd svojím rozhodnutím zlomil právnu istotu účastníkov exekúcie, teda povinného a aj sťažovateľa a aj ich oprávnené očakávanie užívať svoj majetok nastolený vydaním poverenia na vykonanie exekúcie bez splnenia zákonných povinností a porušením základných práv a slobôd ako sú popísané vyššie. ...

Podľa názoru sťažovateľa, v posudzovanom prípade, došlo k zásahu do jeho práva pokojne užívať majetok zo strany štátneho orgánu tým, že súd exekúciu zastavil, čím znemožnil nútený výkon práva, na ktorý sťažovateľovi vznikol, na základe zmluvy o úvere nárok a ktorý bol zabezpečený zákonom predvídaným exekučným titulom pod dohľadom súdu. Uvedený zásah do vlastníckych práv sťažovateľa nie je v súlade s požiadavkami Protokolu 1 Dohovoru druhej vety a predstavuje zásah do pokojného užívania majetku sťažovateľa resp. predstavuje de facto zbavenie vlastníctva. Zásah do práva pokojne užívať majetok musí spĺňať, v zmysle Protokolu 1 Dohovoru a konštantnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva 3 podmienky, a to aby i) bol zásah vykonaný vo verejnom záujme, ii) zásah bol primeraný sledovanému cieľu a iii) bol uskutočnený na základe zákona.

Podľa názoru sťažovateľa v tomto prípade nebola stricto sensu splnená žiadna z vyššie uvedených podmienok. Pokiaľ ide o vykonanie zásahu vo verejnom záujme, v posudzovanom prípade, kedy súdy z vlastného podnetu zasiahnu do výkonu rozhodnutia takým spôsobom, že zmariť možnosť veriteľa na uspokojenie jeho pohľadávky zo štandardného obchodno-právneho vzťahu, nie je možné považovať za zásah vo verejnom záujme. Podľa názoru sťažovateľa však v danom prípade úplne absentuje požiadavka verejného záujmu. Nie je totiž možné považovať za otázku verejného záujmu znemožnenie

vymožiteľnosti pohľadávky v prebiehajúcim exekučnom konaní bez návrhu povinného, ktorá má svoj základ vo vzťahu súkrornno-právnej povahy. ...

Pokiaľ ide o požiadavku proporcionality, t. j. či je zásah primeraný sledovanému cieľu (kedy zásahom sa rozumie zastavenie exekučného konania), sťažovateľ má za to, že zásah (zo strany súdu nie je primeraný sledovanému cieľu). V prvom rade je potrebné podľa názoru sťažovateľa uviesť, že nie je vôbec zrejmé aký sledovaný cieľ mal byť súdom sledovaný. Pokiaľ by ním mala byť domnelá ochrana spotrebiteľa, sťažovateľ má za to, že prípad nespadá do rámca ochrany spotrebiteľov. Navyše, je opätovne potrebné zdôrazniť to, že zásahom sa marí možnosť veriteľa (t. j. sťažovateľa) na uspokojenie jeho pohľadávky vzniknutej zo štandardného zmluvného a obchodnoprávneho vzťahu. Ak by aj mal súd za to, že určité dojednania sú v rozpore so všeobecne záväznými právnymi predpismi, súd musí, podľa názoru sťažovateľa postupovať tak, aby neznemožnil výkon sťažovateľovho práva. Inak povedané zastavením vykonávacieho (exekučného) konania nemôže byť sťažovateľ ako veriteľ ukrátený. Ak je postupom všeobecného súdu znemožnené vymoženie určitej sumy, ktorá pre sťažovateľa predstavuje pohľadávku, takýto postup je v rozpore s Protokolom 1 Dohovoru.

Podľa názoru sťažovateľa, tým, že súd zasiahol do vykonávacieho konania, tak, že exekučné konania bez ďalšieho zastavil, porušili právo sťažovateľa vlastniť majetok a pokojne užívať majetok v zmysle Protokolu 1 Dohovoru. “

Vzhľadom na uvedené sťažovateľka žiadala, aby ústavný súd po prijatí jej sťažnosti na ďalšie konanie rozhodol týmto nálezom:

„1. Základné právo spoločnosti P., s. r. o. na spravodlivý proces vyplývajúce z článku 6 ods. 1 Európskeho dohovoru o ochrane ľudských práv a slobôd a na ochranu majetku podľa čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo porušené uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14 CoE/247/2010-28 zo dňa 07. 09. 2010.

2. Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici, sp. zn. 14 CoE/247/2010-28 zo dňa 07. 09. 2010 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

3. Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva spoločnosti P., s. r. o. primerané finančné zadostučinenie v peniazoch v sume 916,5 Eur (27610,48 Sk), ktoré mu zaplatí krajský súd do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...

4. Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný uhradiť spoločnosti P., s. r. o. trovy právneho zastúpenia v sume 116,78 EUR s DPH (za dva úkony právnej služby každý za 58,39 EUR s DPH) na účet právneho zástupcu J. H. ... do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto rozhodnutia.“

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí senátu bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Sťažovateľka sťažnosťou podanou ústavnému súdu vyjadruje svoju nespokojnosť s uznesením krajského súdu sp. zn. 14 CoE 247/2010 zo 7. septembra 2010, ktorým podľa nej malo byť zasiahnuté do jej práva na spravodlivý súdny proces tým, že krajský súd verifikoval zastavenie už prebiehajúceho exekučného konania bez tohto, aby sa sťažovateľka mala možnosť k tomu vyjadriť, čím súčasne malo dôjsť aj k zásahu do jej vlastníckeho práva, keďže v dôsledku zastavenia exekučného konania malo byť z exekúcie oprávnenej sťažovateľke upreté právo na vrátenie majetku od povinného, ktorý sťažovateľka povinnému poskytla.

Ústavný súd v prvom rade podotýka, že jeho úlohou nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov. Ústavný súd je v súlade so svojou všeobecnou právomocou vyjadrenou v čl. 124 ústavy súdnym orgánom ochrany ústavnosti. Táto právomoc spolu s právomocou podľa čl. 127 ods. 1 ústavy mu umožňuje preskúmať aj napadnuté rozhodnutia všeobecných súdov, avšak iba z hľadiska, či sú, alebo nie sú v súlade s ústavno-procesnými zásadami upravenými v ústave. Ústavný súd nevykladá iné ako ústavné zákony, a preto musí preskúmať len to, či sa tieto zákony nevyložili spôsobom, ktorý je svojvoľný (arbitráry) alebo ústavne neudržateľný pre zjavné pochybenia alebo omyly v posudzovaní obsahu takýchto právnych úprav.

Inými slovami, skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť predmetom kontroly zo strany ústavného súdu iba vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedliteľné a neudržateľné, a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00, I. ÚS 117/05, II. ÚS 127/07). Ak nie sú splnené tieto predpoklady na preskúmanie rozhodnutí všeobecných súdov, ústavný súd nemôže dospieť k záveru o vecnej spojitosti medzi základnými právami alebo slobodami, ktorých porušenie sa namieta, a napádaným rozhodnutím všeobecných súdov, prípadne postupom, ktorý im predchádzal.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil takto:

«Krajský súd ako súd odvolací, preskúmal vec v medziach daných ustanovením § 212 ods. 1 O. s. p. a bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 O. s. p.

uznesenie okresného súdu vo výroku, ktorým exekúciu vyhlásil za neprípustnú a následne ju zastavil podľa ustanovenia § 219 ods. 1 a 2 O. s. p. ako vecne správne potvrdil. ...

Podľa ustanovenia § 41 ods. 2 písm. c/ Exekučného poriadku možno vykonať exekúciu aj na podklade notárskych zápisníc, ktoré obsahujú právny záväzok, a v ktorých je vyznačená oprávnená osoba a povinnú osoba, právny dôvod, predmet a čas plnenia, ak povinná osoba v notárskej zápisnici s vykonateľnosťou súhlasila.

V zmysle ustanovenia § 31 ods. 1 Občianskeho zákonníka pri právnom úkone sa možno dať zastúpiť fyzickou alebo právnickou osobou. Splnomocniteľ udelí za týmto účelom plnomocenstvo splnomocnencovi, v ktorom sa musí uviesť rozsah splnomocneného oprávnenia.

Zastupovať iného nemôže ten, kto sám nie je spôsobilý na právny úkon, o ktorý ide, ani ten, záujmy ktorého sú v rozpore so záujmami zastúpeného (§ 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

Podľa ustanovenia § 39 Občianskeho zákonníka, neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Z obsahu zmluvy o úvere... uzatvorenej dňa 10. 01. 2005 medzi oprávneným a povinným, okrem iného vyplýva, že povinný ako dlžník splnomocňuje advokáta Mgr. T. K. na spísanie notárskej zápisnice ako exekučného titulu, t. j., aby v jeho mene uznal záväzok z úveru do výšky vzniknutej pohľadávky a jej príslušenstvu. Z predloženej notárskej zápisnice, ako exekučného titulu vyplýva, že táto bola spísaná dňa 22. 05. 2005 na Notárskom úrade JUDr. O. Ď. so sídlom v P. s tým, že Mgr. T. K., konajúci na základe plnej moci za dlžníka - povinného, požiadal o spísanie notárskej zápisnice a to osvedčenia o vyhlásení účastníka o uznaní právneho záväzku a súhlase s vykonateľnosťou podľa § 274 písm. e/ O. s. p. a súhlase s exekúciou podľa § 41 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. Na základe splnomocnenia vyhlásil, že povinný uzavrel zmluvu a úvere, na základe ktorej mu bol poskytnutý úver vo výške 20 000,- Sk. Za povinného vyhlásil, že uznáva dlh voči oprávnenému v celkovej výške 29 433,- Sk. pričom táto suma sa bude úročiť úrokom z omeškania vo výške 0,25 % denne od 07. 03. 2005 do zaplatenia. Celý dlh pozostáva z istiny nesplateného úveru, poplatku z úveru, trov právneho zastúpenia a trov spísania notárskej zápisnice. Zároveň vyhlásil, že dlh splatí do 16. 06. 2005, ako aj to, že súhlasí s exekúciou.

Odvolaací súd, vychádzajúc z rozsahu a dôvodov odvolania, po preskúmaní uznesenia prvostupňového súdu aplikujúc ustanovenie § 219 ods. 2 O. s. p., sa v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého uznesenia a konštatuje správnosť dôvodov, na podklade ktorých prvostupňový súd rozhodol, pričom nad rámec odôvodnenia prvostupňovým súdom uvádza i ďalšie skutočnosti.

Podstatnou a z hľadiska posúdenia správnosti úvahy exekučného súdu relevantnou skutočnosťou je, že splnomocnenie, ktoré udelil povinný v zmluve o úvere, je koncipované široko a všeobecne. Povinný splnomocnil tretiu osobu, aby v jeho mene uznala záväzok, ktorého konkrétnu výšku nebolo možné predpokladať. Tým sa povinný vzdal svojho práva uznať alebo neuznať prípadný záväzok, ktorý vznikne či nevznikne v budúcnosti. Povinnému bolo už vtom čase, kedy ešte záväzok v zmysle určitého a konkrétneho dlhu neexistoval, odňaté právo namietat výšku „uznaného“ dlhu v čase uznania, pretože neistý záväzok v budúcnosti nie je dostatočne určitý a určiteľný, navyše nemožno ani predpokladať, či určité právne významné okolnosti (omeškanie dlžníka a v akom rozsahu) vôbec v budúcnosti nastanú. Zástupca povinného navyše určil lehotu, dokedy má byť dlh zaplatený zjavne bez splnomocnenia povinným, navyše dlžníka tým zaviazal k povinnosti a k lehote, o ktorej nemohol mať vedomosť. Pretože splnomocnenie koncipované tak, ako je obsiahnuté v zmluve o úvere vytvára široký priestor pre konanie a právne úkony splnomocnenca, správne ho exekučný súd považoval za neplatné. Exekučný súd poukázal aj na rozpor záujmov povinného a „ním zvoleného“ zástupcu s poukazom na ustanovenie § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka, s čím sa odvolaací súd takisto v plnom rozsahu stotožňuje. Zmluvná voľnosť povinného pri „zvolení“ si splnomocneného zástupcu bolo zjavne obmedzená natoľko, že pri niektorej jedinej variante konkrétneho zástupcu vyplývajúcej a zakomponovanej priamo do predtlaču už vopred pripravenej zmluvy o úvere, nemožno o jeho slobodnej vôli pri zvolení si zástupcu vôbec hovoriť. Tým je spochybnený základný predpoklad pri udelení plnej moci, teda to, že splnomocnenec bude hájiť záujem povinného ako aj slobodná voľba pri výbere svojho splnomocnenca. Už len všetky tieto skutočnosti, konštatované jednak v napadnutom uznesení, ako aj konštatované odvolacím súdom, každá sama osebe by mala za následok vyslovenie absolútnej neplatnosti udeleného plnomocnenstva. Pokiaľ teda plnomocnenstvo udelené platne nebolo, nemohli z neskorších právnych úkonov uskutočnených „splnomocneným zástupcom“ v mene splnomocniteľa

nadobudnúť právne účinky pre osobu v mene ktorej „konal“. Ak teda z neplatne udelené plnomocenstva nevyplývajú právne účinky vykonaného právneho úkone v mene povinného, ani predložená notárska zápisnica nemôže byť exekučným titulom, na základe ktorého by oprávnenému voči povinnému vznikol nárok, ktorého vymoženia by sa mohol v rámci exekúcie domáhať.

Ani námietka oprávneného, podľa ktorej už súd posudzoval súladnosť exekučného titulu - notárskej zápisnice so zákonom, pričom táto otázka bola predmetom skúmania exekučným súdom pri vydávaní poverenia na vykonanie exekúcie, a súd uznal exekučný titul za súladný, keď udelil súdnemu exekútorovi poverenie na vykonanie exekúcie, neobstoí. Povinnosťou súdu je v každom štádiu vedenia exekúcie prihliadať na to, či existujú formálne i materiálne predpoklady pre vedenie exekúcie. Nevyhnutným predpokladom na vedenie exekúcie voči povinnému je existencia spôsobilého exekučného titulu (§ 41 exekučného poriadku). Exekučný súd v rozsahu jemu danej prieskumnej činnosti (či je exekučný titul vydaný orgánom oprávneným na jeho vydanie, či je exekučný titul materiálne n formálne vykonateľný a či sú oprávnený a povinný vecne legitimovaní) skúma exekučný titul pri rozhodovaní o žiadosti exekútora o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie (§ 44), na prípadnú námietku povinného proti exekúcii (§ 50) a taktiež na prípadný návrh povinného na odklad či zastavenie exekúcie (§ 58). Súd môže zároveň v tomto rozsahu skúmať exekučný titul počas celého exekučného konaniu (t. j. v každom štádiu konania na návrh účastníka konania alebo aj bez. návrhu). Pokiaľ však exekučný súd zistí formálne či materiálne nedostatky vykonateľnosti exekučného titulu (zistený nedostatok týkajúci sa plnej moci), majúci za následok absolútnu neplatnosť exekučného titulu, je táto skutočnosť postačujúca pre jednoznačný záver súdu. že predmetná notárska zápisnica nemôže byť a nie je spôsobilým exekučným titulom a následne vysloviť podľa ustanovenia § 57 ods. 1 písm. g/ Exekučného poriadku neprípustnosť exekúcie, pretože je tu iný dôvod brániaci vedeniu exekúcie a majúci za následok jej zastavenie. Potom je nevyhnutné aj návrh oprávneného na zmenu súdneho exekútora zamietnuť ako bezpredmetný, keďže je tu zákonný dôvod brániaci vedeniu exekúcie a majúci za následok jej zastavenie.»

Z citovanej časti rozhodnutia odvolacieho krajského súdu vyplýva stotožnenie sa krajského súdu s rozhodnutím prvostupňového exekučného súdu, ktorý svoje rozhodnutie

o zastavení exekučného konania založil podľa § 57 ods. 1 písm. g) zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení účinnom v čase rozhodovania exekučného súdu (ďalej len „Exekučný poriadok v rozhodnom znení“) na neexistencii spôsobilého exekučného titulu z dôvodu zistenia, že tento odporuje zákonu. Podľa zistenia exekučného súdu totiž exekučný titul, ktorým bola v tomto prípade notárska zápisnica, nebol spôsobilým exekučným titulom v zmysle požiadavky § 41 ods. 2 písm. c) Exekučného poriadku v rozhodnom znení, a to z viacerých dôvodov.

Podľa exekučného súdu notárska zápisnica predložená sťažovateľkou ako exekučný titul bola síce spísaná v mene povinného splnomocnenom na podklade splnomocnenia udeleného mu povinným, avšak toto splnomocnenie nespĺňalo základnú požiadavku podľa § 22 ods. 2 Občianskeho zákonníka (podľa ktorého splnomocnencom nemôže byť ten, koho záujmy sú v rozpore so záujmami splnomocniteľa, pričom v danom prípade splnomocnenec nielenže uznal záväzok povinného, ale bez splnomocnenia, resp. nad jeho rámec určil povinnému aj lehotu na jeho splnenie, čím konal bez splnomocnenia a v rozpore so záujmami povinného), a keďže zmluva o úvere bola medzi sťažovateľkou a povinným uzavretá podľa Obchodného zákonníka, tak splnomocnenie udelené povinným nespĺňalo ani požiadavku podľa § 323 ods. 1 Obchodného zákonníka (podľa ktorej môže byť uznaný iba v čase uznania existujúci určitý, čo do výšky, záväzok, pričom v čase udelenia splnomocnenia povinným, ktoré bolo súčasťou už samotnej zmluvy o úvere, nebolo a ani nemohlo byť zrejmé, či v budúcnosti povinnému z tohto úveru vznikne dlh a v akej výške).

Obrana sťažovateľky proti rozhodnutiu exekučného súdu obsiahnutá v jej odvolaní proti tomuto rozhodnutiu bola založená predovšetkým na tvrdení, že preskúmaním exekučného titulu z hmotno-právneho hľadiska konal exekučný súd nad rámec oprávnení daných mu Exekučným poriadkom, a tiež na tvrdení, že exekučný súd preskúmaval exekučný titul potom, ako ho už raz právoplatne preskúmal, pričom ho odobril tým, že exekútorovi už raz udelil poverenie na vykonanie exekúcie na základe tohto exekučného titulu.

Krajský súd v rozsahu svojej prieskumnej právomoci odvolacieho súdu preskúmal v rozsahu sťažovateľkou uplatnených odvolacích dôvodov rozhodnutie exekučného súdu, s ktorým sa v plnom rozsahu stotožnil, a tiež konštatoval, že exekučný súd má právo preskúmavať súlad exekučného titulu so zákonom, nielen v štádiu konania pred udelením poverenia exekútorovi na vykonanie exekúcie, ale kedykoľvek v priebehu exekučného konania, a to na návrh účastníka konania, ako aj bez tohto návrhu.

Podľa názoru ústavného súdu nemožno tak závery exekučného súdu, ako ani závery krajského súdu považovať za svojvoľný výklad a aplikáciu príslušných ustanovení Exekučného poriadku, ktorý by mohol mať za následok porušenie základných práv sťažovateľky ako účastníčky exekučného konania.

Sťažovateľka svoju argumentáciu (tak pred krajským súdom, ako aj pred ústavným súdom), že exekučný titul, resp. jeho súlad so zákonom môže byť preskúmaný iba pred vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a nie aj v priebehu celého exekučného konania, odvádza zrejme z doslovného znenia ustanovenia § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení, podľa ktorého „Súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d). Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.“. Keďže Exekučný poriadok v rozhodnom znení na inom mieste než v citovanom § 44 ods. 2 vyslovene neupravoval povinnosť alebo právo exekučného súdu preskúmať súlad exekučného titulu so zákonom, sťažovateľka zrejme dospela k presvedčeniu, že exekučný súd po vydaní poverenia na vykonanie exekúcie nemá už viac právo ani povinnosť skúmať zákonnosť exekučného titulu, na základe ktorého bolo toto poverenie vydané.

Ústavný súd aj v tomto prípade konštatuje, že právny predpis, resp. jeho jednotlivé ustanovenia je potrebné vykladať v súlade s celkovým účelom právneho predpisu, a teda v ich vzájomných súvislostiach, a nie izolovane. Záver krajského súdu o oprávnení exekučného súdu preskúmavať súlad exekučného titulu so zákonom v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania a nielen pred vydaním poverenia plne korešponduje so zámerom zákonodarcu vyjadreným aj v iných ustanoveniach Exekučného poriadku a nielen v § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v rozhodnom znení. Z ustanovenia § 57 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení napr. vyplýva viacerô dôvodov, kvôli ktorým exekučný súd už začaté exekučné konanie zastaví, pričom viaceré z týchto dôvodov závisia práve od preskúmania exekučného titulu. Už začaté exekučné konanie tak exekučný súd obligatórne zastaví, napr. v prípade, ak zistí, že exekučné konanie sa začalo bez tohto, aby sa exekučný titul stal vykonateľným [§ 57 ods. 1 písm. a) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo v prípade, ak v už začatom exekučnom konaní zistí, že rozhodnutie, ktoré je podkladom na vykonanie exekúcie, bolo po začatí exekúcie zrušené alebo sa stalo neúčinným [§ 57 ods. 1 písm. b) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak v prebiehajúcim exekučnom konaní zistí, že právo priznané exekučným titulom dodatočne zaniklo [§ 57 ods. 1 písm. f) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], alebo ak už začatú exekúciu súd vyhlásil za neprípustnú, pretože je tu iný dôvod, pre ktorý exekúciu nemožno vykonať [§ 57 ods. 1 písm. g) Exekučného poriadku v rozhodnom znení], pričom tento zákonodarcom explicitne nepomenovaný „iný dôvod“ sa môže týkať aj zistení týkajúcich sa exekučného titulu (napr. ak si účastníci konania nesplnili povinnosť podľa § 37 ods. 3 Exekučného poriadku v rozhodnom znení a neoznámili, že práva a povinnosti priznané im exekučným titulom prešli alebo boli prevedené na iné osoby a pod.).

Z uvedeného vyplýva, že exekučný súd je oprávnený a povinný skúmať zákonnosť exekučného titulu v ktoromkoľvek štádiu už začatého exekučného konania a nielen v súvislosti s vydaním poverenia na vykonanie exekúcie, a to napr. aj pre účely zistenia existencie dôvodu, pre ktorý by bolo potrebné už začaté exekučné konanie zastaviť, pričom exekučný súd tak môže urobiť na návrh účastníka konania, ako aj bez návrhu (§ 58 ods. 1 Exekučného poriadku v rozhodnom znení).

Vzhľadom na skutočnosť, že Exekučný poriadok v rozhodnom znení pojednával o skúmaní súladu exekučného titulu so zákonom ako takým (t. j. či už so zákonom hmotnoprávneho charakteru alebo so zákonom procesnoprávneho charakteru), podľa názoru ústavného súdu tak exekučný súd môže exekučný titul preskúmať aj z hľadiska príslušných hmotnoprávných zákonných ustanovení a nielen z procesného hľadiska, tak ako to namieta sťažovateľka.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že rozhodnutím krajského súdu nemohlo žiadnym spôsobom dôjsť k porušeniu práva sťažovateľky na spravodlivý súdny proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a teda ani k porušeniu práva vlastníť majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, pretože krajský súd postupoval plne v súlade s príslušnými ustanoveniami Exekučného poriadku v rozhodnom znení.

Zjavne neopodstatneným návrhom je návrh, ktorým sa namieta taký postup orgánu verejnej moci, ktorým nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označila sťažovateľka, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namieta, ako aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval označené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (napr. II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 288/05, II. ÚS 298/06).

Vzhľadom na uvedené ústavný súd sťažnosť sťažovateľky už po jej predbežnom prerokovaní odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Pokiaľ sťažovateľka tvrdí, že rozhodnutím krajského súdu jej bol definitívne znemožnený prístup k jej majetku, ktorý preukázateľne na základe zmluvy o úvere poskytla povinnému, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľka má k dispozícii aj iné právne prostriedky (napr. žalobu o plnenie), ktorými sa môže aj legálnou cestou domôcť svojho majetku, a tým aj ochrany svojho vlastníckeho práva.

Vzhľadom na to, že sťažnosť bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi sťažovateľky už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. decembra 2010